

REFERAT Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling - 2022-2025 d. 13-01-2025

Mødedato Mandag d. 13. januar 2025 kl. 16:30

Mødested Mødelokale 5, Allerslev

Mødedeltagere Bente Blumensaat, Grethe Nørtoft Saabye, Lis Vedel, Susanne Borup, Jens K. Jensen, Klaus Kristiansen

Indholdsfortegnelse

EKL - Godkendelse af dagsorden.....	3
EKL/TMB - Samarbejde om skovrejsningsprojekt ved Hvalsø.....	4
EKL/TMB - Aflysning af varmforsyningsprojekt for Osted.....	7
EKL - Eventuelt.....	9
EKL - Godkendelse af referat.....	10

Punkt 1: EKL - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt

Punkt 2: EKL/TMB - Samarbejde om skovrejsningsprojekt ved Hvalsø

24-008841

Beslutning

Indstillingerne anbefales.

Udvalget ønsker, at der nedsættes et § 17, stk. 4-udvalg med deltagelse af borgere, interessenter og politikere.

Det skal samtidig sikres, at der fortsat kan byudvikles, selv om der rejses skov.

Resumé

Lejre Kommune ejer to matrikler syd for Hvalsø by, som har været bortforpagtede. Forpagtningsaftalerne udløb per 1. august 2024. Økonomiudvalget besluttede den 16. september 2024 at hjemtage arealerne fra forpagtning.

Lejre Kommune er blevet kontaktet af Klimaskovfonden og Green Producers Club, som ønsker at rejse en klima- og folkeskov på noget af arealet, som kan integreres i et samlet klimatilpasnings- og naturgenopretningsprojekt i Hvalsø Syd.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Lejre Kommune kan indgå et samarbejde med Green Producers Club og Klimaskovfonden om arealerne.
2. at det godkendes, at administrationen arbejder videre med forslag til endelig projektering af arealerne.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Lejre Kommune ejer i alt 18,8 ha. jord syd for Hvalsø By, som tidligere har været bortforpagtet til planteavl. Arealet er fordelt på to matrikler. Matriklerne er placeret på hver side af Ringstedvej ved Hvalsø, og betegnes som 'areal nr. 5' og 'areal nr. 6' i bilag 2. Areal nr. 5 er fratrukket boligudviklingsområdet (5,86 ha), som ligger i forlængelse af det markerede areal mod nord. Areal nr. 6 er ligeledes fratrukket boligudviklingsområdet (1,7 ha) tættest mod Hvalsø Børnehus. Arealerne, der er aktuelle for samarbejdet med Green Producers Club, er dermed samlet på 11,24 ha.

Begge arealer er hjemtaget fra forpagtning jf. beslutning i Økonomiudvalget den 16. september 2024 med henblik på at øge bidraget til at forbedre biodiversiteten i kommunen jf. aftalen i Budget 2024.

Oversigtskort med projektarealerne syd for Hvalsø By er vedlagt som bilag 2.

Som følge af godkendelse af KLIMA+ partnerskab med Klimaskovfonden besluttet på Udvalget for Erhverv, Klima & Miljø møde den 6. maj 2024, har Lejre Kommune mulighed for at indgå et faciliteret samarbejde mellem Klimaskovfonden og en privat virksomhed, som ønsker at finansiere skovrejsning.

Lejre Kommune er blevet kontaktet af Green Producers Club og Klimaskovfonden, som ønsker at indgå samarbejde med Lejre Kommune om at rejse en kultur- og folkeskov på kommunale offentlige arealer. Se bilag 1 med anmodningen fra Green Producers Club og Klimaskovfonden. Green Producers Club er særligt interesserede i at arbejde sammen med Lejre Kommune, da kommunen ejer bynære arealer, som derved har potentiale for både at levere et nyt rekreativt område til borgerne og samtidig levere på klima- og biodiversitetsdagsordenen.

Klimaskovfonden og Green Producers Club er indstillet på, at en kulturskov skal indgå som en del af et samlet klimatilpasnings- og naturprojekt og skal stilles til rådighed for befolkningen. Den grundlæggende tanke er at samtænke klimatilpasning, CO2-reduktioner, biodiversitet, rekreative ruter og grønne korridorer i et samlet projekt, hvilket både Green Producers Club og Klimaskovfonden er interesserede i at arbejde videre med. Et såkaldt multifunktionelt projekt.

Arealerne vil blive et varieret landskab, der indeholder både lysninger, vand og tættere bevoksninger - til gavn for planter, dyr og mennesker. Det bliver altså ikke tætbeplantede skov. Lokale borgere bliver inddraget i udformningen af arealet. Lejre Kommune vil stå for facilitering af selve borgerinddragelses-processen. Klimaskovfonden og Green Producers Club bidrager undervejs med indlæg og inspiration til workshops, offentlige møder og lignende.

Uddybning af relevante tiltag på arealerne

Klima

Pløjning og gødsning af landbrugsarealer udleder CO₂, og ved at stoppe gødsning og udlægge arealerne til vedvarende græs eller anden vegetation, lagres CO₂ i stedet i jordlaget samt i træernes grene, stammer og rødder.

Skovrejsning og naturlig succession

Grønne korridorer af træer, holme af skovbevoksning, urørt skov og naturlig succession er tiltag, som er med til at øge sammenhængen mellem naturområder og fungerer som trædesten for forskellige arter af dyr og planter. Samtidig kan plantning af træer og naturlig succession give et væsentligt bidrag til optag og lagring af CO₂, beskytte vores drikkevandsinteresser og give nye rekreative muligheder.

Biodiversitet

Ved at tage landbrugsjord ud af omdrift vil biodiversiteten over tid øges. Fremtidigt kan arealerne blive afgræsset med dyr for at skabe mere variation og mosaik i landskabet. Alternativt kan man slå slæt. Med et lavt græsningstryk vil man samtidig understøtte naturlig succession (tilgroning) med hjemmehørende arter. For at øge biodiversiteten mest muligt, skal der ved afgræsning kun være dyr svarende til mellem 0,3 til 1,0 dyreenheder (DE) pr. ha.

Klimasøer som en del af klimatilpasningen

Klimasøer eller vandparkering kan begrænse oversvømmelser i lokalområdet ved at fungere som et reservoir, der tilbageholder vandet. Derudover kan klimasøer være med til at fjerne kvælstof, da vandet ligger i søen over længere tid. Klimasøer er tekniske anlæg, men ligner "rigtige" søer eller vådområder. De er til gavn for både det lokale dyreliv og beboerne i området. Derfor skal skråningsprofilerne ned til søerne være flade, så der er god adgang til søerne. En klimasø vil være et relevant tiltag på areal nr. 6.

Genslyngning af Elverdamsåen

Et stykke af Elverdamsåen er rørlagt syd for areal nr. 5. Der er et naturmæssigt potentiale ved åbne det rørlagte åforløb og genslynge Elverdamsåen i samarbejde med Holbæk Kommune. Det vil samtidig give mulighed for at etablere mindre vådområder i relation til den genslyngede å. Genslyngning af Elverdamsåen vil være en del af et naturbaseret klimatilpasningsprojekt. Genslyngning forbedrer variationen i vandløbet til gavn for fisk og andre vandløbsdyr, og udlægning af gydegrus og skjulesten forbedrer gydeforholdene for ørred og andre fisk. I projektet vil det blive undersøgt, om det er muligt at åbne og genslynge Elverdamsåen.

Bynatur og rekreative forbindelser

Ved en omdannelse af landbrugsarealerne syd for Hvalsø vil der samtidig kunne skabes nye stiforløb. Blandt andet en grøn ring rundt om Hvalsø By, eventuelt ved at realisere 'Elverdamsstien', som er skitseret i Fingerplan 2017. Det vil samtidig koble byen bedre sammen med Bidstrup Skovene. Dette vil også være til gavn for det nye børnehus i Hvalsø samt Hvalsø Skole.

Projektudformning

Lejre Kommune forventer at kunne dispensere for 'Skovrejsning uønsket'-udpegningen for de dele af arealet, hvor der skal beplantes, eller hvor naturlig succession skal finde sted. Sigtelinjer, som karakteriserer området, vil blive bevaret ved de lysåbne områder. Den endelige udformning af arealerne skal besluttes senere på grundlag af både faglige ekspertinput fra blandt andet Klimaskovfonden og lokale ønsker til arealerne. Udformningen skal afvejes i forhold til gældende planrammer og landskabelige interesser.

En mulighed er at nedsætte et § 17, stk. 4-udvalg, der med bred repræsentation skal indgå i kvalificeringen af projektet.

Administrationens vurdering

Administrationen har gennemgået arealerne og har vurderet, at der ved indgåelse af samarbejde med Green Producers Club og Klimaskovfonden kan skabes grundlag for at indfri de politiske ønsker om mere biodiversitet på kommunale arealer jf. Budget 2024 samt kommunens ambition om reduktion af CO₂ udledning. Arealerne er vurderet ud fra den allerede eksisterende anvendelse og en strategisk overvejelse af anvendelsen fremadrettet.

Det er i overensstemmelse med kommunens almindelige praksis at inddrage borgerne om den rekreative brug af arealerne.

For at projektet kan gennemføres i samarbejde med Klimaskovfonden som urørt skov, er der krav til, at det samlede projektområde er på 10 hektar, hvilket arealerne samlet set lever op til.

Det er vigtigt, at denne sag behandles i januar 2024, så Lejre Kommune kan give en tilbagemelding til Green Producers Club om, kommunen ønsker at indgå samarbejde eller ej. Green Producers Club ønsker hurtigst muligt at kunne videreformidle projektet til sine medlemmer (se medlemsliste i bilag 1), som gerne vil finansiere konkrete projekter, der minimerer CO2-udledning.

Beslutning om den konkrete arealanvendelse og projektudformning vil blive forelagt relevant fagudvalg, når der er udarbejdet et projektforslag.

Økonomi og finansiering

Såfremt administrationens anbefaling om at indgå samarbejde med Klimaskovfonden og Green Producers Club følges, vil kommunen få finansieret skovrejsning på de ønskede delområder af projektarealet.

Der kan blive omkostninger til udvikling af en helhedsplan for området, hvis ekstern konsulent vælges. Udgiften til projektering af arealet kan tildeles Klimaskovfonden, hvis Lejre Kommune beslutter, at de beplantede områder kan bestå af urørt skov. Ved urørt skov-projekter står Klimaskovfonden for projektering af arealerne, herunder de økonomiske udgifter, der er forbundet herved. Administrationen skal afsætte ressourcer til at facilitere en borgerinddragelsesproces.

Klimaskovfonden har indgået fondssamarbejde om finansiering af hydrologiske tiltag, herunder genopretning af åer og søer, hvilket er relevante tiltag for at kunne gennemføre projekt for den rørlagte Elverdamså på areal nr. 5 samt klimasøen på areal nr. 6.

De forskellige muligheder for projektering skal undersøges nærmere og vil senere blive fremlagt fagudvalgene til beslutning. Når projektet forelægges, skal der udarbejdes overslag over omkostninger, herunder til afledt drift.

Bilag

Bilag 1 - Faciliteret samarbejde mellem Green Producers Club, Klimaskovfonden og Lejre Kommune_ Plantning af den første Danske Kulturskov

Bilag 2 - Oversigtskort over areal nr. 5 og 6

Punkt 3: EKL/TMB - Aflysning af varmforsyningsprojekt for Osted

23-003895

Beslutning

Indstillingerne anbefales.

Resumé

I efteråret 2023 var der mulighed for at tilmelde sig til at få fjernvarme i Osted. Der var en tilslutning på ca. 30 %. Det var en betingelse for gennemførelse af projektforslaget, at der var en tilslutning på mindst 70 %.

Området er i øjeblikket udpeget til fjernvarmeforsyning. Der har betydning for mulighed for støtte til varmepumpe.

Der skal tages stilling til annullering af fjernvarmeprojekt og områdets udpegning i forhold til varmeplanlægning.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at projektforslaget for etablering af fjernvarme i Osted annulleres.
2. at Osteds varmforsyningsstatus i Plandata.dk ændres fra fjernvarmeområde til individuel opvarmning.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

På baggrund af Lejre Kommunes varmeplan 2022 blev Osted udlagt til fremtidigt fjernvarmeområde. Ydermere blev forsyningsvirksomheden Fors A/S bedt om at udarbejde et projektforslag efter varmforsyningsloven for Osted.

Den 26. juni 2023 godkendte Lejre Kommunalbestyrelse Fors' varmforsyningsprojektforslag for Osted med henblik på at få etableret fjernvarme i Osted. I projektforslaget forbeholdt Fors sig ret til ikke at gennemføre projektet, hvis:

- Starttilslutningen til fjernvarme blandt de potentielle varmekunder er mindre end 70 %. Fors A/S igangsætter med andre ord ikke projektering og udbud af projektet, før der er indgået betingede aftaler om fjernvarmelevering med 70 % af kunderne.
- Anlægspriserne på fjernvarme ved udbud viser sig at overstige den i projektforslaget opgjorte omkostning til et niveau, hvor projektet ikke længere er samfundsøkonomisk rentabelt set i forhold til individuelle varmepumper.
- Den selskabsøkonomiske lånerente overstiger den i projektforslaget forudsatte rente med 0,25 procentpoint, herunder en kommunal garantiprovision på 0,55 %.
- Der ikke kan lokaliseres en egnet grund til varmeproduktionsanlæg og opnå de nødvendige tilladelser og godkendelser, blandt andet lokalplan.

I august 2023 satte Fors A/S gang i en kampagne, der skulle afklare/sikre opbakning til fjernvarmeprojektet. Det var en forudsætning for at gå videre med projektet, at tilslutningsprocenten skulle være mindst 70 %. Ved fristens udløb den 31. januar 2024 var tilslutningen på cirka 30 % .

I december 2023 blev den oprindelige tilmeldingsfrist forlænget til den 31. januar 2024. Det skete efter dialog mellem Fors A/S og Lejre Kommune, da man ønskede at give Osted en ekstra mulighed for at tilmelde sig en grøn, fælles varmeløsning. Den ekstra tid genererede heller ikke tilstrækkeligt med tilmeldinger, hvorfor projektet blev stoppet, og de eksisterende tilmeldinger blev annulleret.

I følge Varmeplan 2022 er Osted som nævnt udlagt til fjernvarmeområde. Udpegningerne er i følge lovgivningen registeret i Plandata og danner her grundlag for uddeling af tilskud til installation af varmepumper. Når et område er udpeget til potentielt fjernvarmeområde i et projektforslag eller i en varmeplan, vil borgerne ikke kunne modtage tilskud til installering af varmepumper.

Administrationens vurdering

Administrationen har igennem det sidste års tid modtaget flere henvendelser fra borgere, der gør opmærksom på, at udpegningen af Osted som fjernvarmeområde betyder, at de ikke kan få tilskud til individuelle varmepumper.

I de kommende ændringer i varmforsyningsloven bliver der indsat et prisloft for slutbrugerne på ca. 18.000 kr./år for et gennemsnitligt parcelhus. Det betyder, at det bliver vanskeligere at etablere mindre fjernvarmeværker i byer som Osted. Dette forstærkes af, at anlægspriserne er steget.

På grund af den manglende tilslutning til etablering af et fjernvarmeværk i Osted og de vanskelige muligheder for etablering af mindre fjernvarmeværker, anbefaler administrationen, at fjernvarmeprojektet for Osted annulleres, og at Osted ændres i Plandata til individuel varmforsyning.

Punkt 4: EKL - Eventuelt

Beslutning

Intet under dette punkt

Punkt 5: EKL - Godkendelse af referat

Beslutning